

تأثیر ۸ هفته تمرین هوازی همراه با ویتامین D بر برخی فاکتورهای اکسایشی در بافت ریه رت‌های قرار گرفته در معرض آب اکسیژنه

زهرا شمس: دانشجوی دکتری، گروه فیزیولوژی ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
محمدعلی آذریایجانی: استاد، گروه فیزیولوژی ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (* نویسنده مسئول) m_azarbayjani@iauctb.ac.ir
مقصود پیری: استاد، گروه فیزیولوژی ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
حسن متین همایی: دانشیار، گروه فیزیولوژی ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

کلیدواژه‌ها

تمرین هوازی،
آنتی‌اکسیدان،
CAT،
SOD

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۷/۳۰

تاریخ چاپ: ۱۳۹۹/۱۰/۰۹

زمینه و هدف: ریه‌های انسان به دلیل قرارگیری مداوم در معرض اکسیژن محیط و رادیکال‌های آزاد موجود در دود سیگار و آلودگی هوا، مستعد آسیب توسط ROS هستند. ویژگی آنتی‌اکسیدانی تمرین ورزشی و ویتامین D3 نیز شناخته شده است. لذا، هدف از پژوهش حاضر، تأثیر ۸ هفته تمرین هوازی همراه با ویتامین D بر برخی فاکتورهای اکسایشی در بافت ریه رت‌های قرار گرفته در معرض آب اکسیژنه بود.

روش کار: در یک کارآزمایی تجربی، ۳۰ سر رت نر نژاد ویستار به‌طور تصادفی به ۴ گروه کنترل آب اکسیژنه (تعداد= ۶ سر)، گروه آب اکسیژنه + ویتامین D (تعداد= ۶ سر)، گروه آب اکسیژنه + تمرین هوازی (تعداد= ۶ سر)، گروه آب اکسیژنه + تمرین هوازی + ویتامین D (تعداد= ۶ سر) تقسیم شدند و به مدت ۸ هفته تحت پروتکل مداخله قرار گرفتند. غلظت SOD و CAT ریوی با روش الایزا بررسی شدند. داده‌ها توسط آنوای دوسویه و آزمون تعقیبی بنفرونی تحلیل شدند.

یافته‌ها: تعامل تمرین هوازی با ویتامین D موجب افزایش معنی‌دار غلظت SOD و CAT شد ($P < 0.05$)
نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد، ترکیب تمرین هوازی و ویتامین D موجب بهبود فعالیت آنتی‌اکسیدان‌ها و کاهش استرس اکسیداتیو می‌گردد.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Shams Z, Azarbayjani M, Peeri M, MatinHomae H. Effect of 8 Weeks of Aerobic Exercise with Vitamin D on Some Oxidative Factors in Lung Tissue Exposed to Oxygenated Water. Razi J Med Sci. 2020;27(10): 178-185.

*انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 3.0 صورت گرفته است.

Original Article

Effect of 8 Weeks of Aerobic Exercise with Vitamin D on Some Oxidative Factors in Lung Tissue Exposed to Oxygenated Water

Zahra Shams: PHD candidate, Department of Exercise Physiology, Central Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Mohammad Ali Azarbayjani: Professor, Department of Exercise Physiology, Central Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. (* Corresponding author) m_azarbayjani@iauctb.ac.ir

Maghsood Peeri : Professor, Department of Exercise Physiology, Central Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Hasan MatinHomaee: Associate Professor, Department of Exercise Physiology, Central Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Abstract

Background & Aims: Free radicals and reactive oxygen species (ROS), especially superoxide anion and hydroxyl radical, play significant roles in various pulmonary diseases. The interaction between superoxide and nitric oxide potentially produces harmful and strong oxidants such as peroxynitrite. Due to continuous exposure to environmental oxygen and exogenous free radicals, lungs are susceptible to ROS-induced damage caused by cigarette smoke or air pollutants. Hydrogen peroxide (H_2O_2) is a mild and relatively stable oxidant widely used as a marker of ROS to evaluate cellular responses to oxidative stress and is produced during oxidative processes. To protect against the harmful effects of ROS, an antioxidant system exists in the lung that includes superoxide dismutase (SOD), catalase (CAT), and glutathione peroxidase (GPx). These enzymes are endogenously produced and are known as enzymatic antioxidants. SOD converts superoxide anion to hydrogen peroxide (H_2O_2), and catalase converts hydrogen peroxide into water and oxygen. Besides enzymatic antioxidants, other antioxidants such as vitamins exist, known as non-enzymatic antioxidants, among which vitamin D is included. Previous studies have shown that consumption of antioxidant-rich foods such as vitamins A and E is associated with reduced pulmonary-related diseases. Vitamin D, a fat-soluble steroid hormone, can be produced under the skin by ultraviolet sunlight exposure or obtained through dietary intake. Vitamin D deficiency leads to mild oxidative stress and increased proteolysis in muscles, and based on these studies, it is recognized as a potential antioxidant. Physical inactivity is one of the major global challenges in the 21st century. Exercise induces ROS formation, acting as an important mediator of physiological signaling, cellular adaptations, muscle contraction modulation, antioxidant defense regulation, and oxidative damage repair. Aerobic exercise transiently increases ROS production but reduces oxidative stress-related diseases, and regular aerobic exercise over the long term protects the body against oxidative stress. Evidence indicates that exercise can enhance antioxidant activity in the heart, muscle, and lung. Numerous studies have investigated the effects of aerobic exercise on oxidative stress and antioxidant activity, although results have been inconsistent. Moreover, limited research has focused specifically on lung tissue. Therefore, the present study aimed to investigate the effects of aerobic exercise combined with vitamin D on the concentration of SOD and CAT in lung tissue of rats exposed to hydrogen peroxide.

Methods: In an experimental trial, 30 adult male Wistar rats weighing 220 ± 20 g and aged 8 to 10 weeks were obtained from the animal center of Shiraz University. Rats were housed in polycarbonate cages (5 rats per cage) at $22 \pm 2^\circ C$ temperature, 55% humidity, and a 12:12-hour light-dark cycle with free access to food and water. All animal procedures were performed according to ethical guidelines and approved by the Research Deputy of Kerman University of Medical Sciences. Rats were acclimated for two weeks before protocol initiation and then randomly divided into five groups (6 rats per group): hydrogen peroxide group, hydrogen peroxide + vitamin D group, hydrogen peroxide + aerobic exercise group, and hydrogen peroxide + aerobic exercise + vitamin D group. Aerobic exercise groups were familiarized

Keywords

Aerobic exercise,
antioxidant,
CAT,
SOD

Received: 22/10/2019

Published: 29/12/2020

with treadmill running for 10 days. This study was approved by the Ethics Committee with code IR.KMU.REC.1396.1562 from the Ministry of Health and Medical Education, Kerman University of Medical Sciences and Health Services, Research and Technology Center. To induce oxidative stress, all rats received intraperitoneal injections of hydrogen peroxide (Merck, Germany) at 0.1 mg/kg body weight, three times weekly on alternate days. Rats undergoing aerobic exercise ran daily on a treadmill for 8 weeks. During week 1, rats exercised at 8 m/min speed and 10° incline for 30 minutes. In week 2, speed increased to 12 m/min with the same incline and duration. Week 3 involved running at 16 m/min for 45 minutes. In week 4, exercise was performed at 20 m/min and similar incline for 45 minutes. From weeks 5 to 8, rats ran daily at 20 m/min with a 10° incline for 60 minutes. Vitamin D3 treatment was administered as intraperitoneal injections of 1 µg/day for 8 weeks using DITHRECOL (Caspian Vitamin, 300,000 IU/ml). Lung tissue SOD and CAT concentrations were measured by ELISA. Data were analyzed by two-way ANOVA followed by Bonferroni post hoc test.

Results: Interaction of aerobic exercise and vitamin D significantly increased lung SOD and CAT concentrations ($p < 0.05$).

Conclusion: Overall, the interaction of aerobic exercise and vitamin D significantly enhanced lung SOD and CAT levels, indicating the effectiveness of aerobic exercise combined with vitamin D3 supplementation compared to inactivity in improving antioxidant status in lung tissue. Study limitations include the lack of measurement of ROS and total antioxidant capacity (TAC) in lung tissue. Given increasing air pollution and oxidative stress-related lung diseases, future studies are recommended to investigate the effects of combined aerobic exercise and vitamin D3 on apoptosis in lung tissue.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Shams Z, Azarbayjani M, Peeri M, MatinHomae H. Effect of 8 Weeks of Aerobic Exercise with Vitamin D on Some Oxidative Factors in Lung Tissue Exposed to Oxygenated Water. Razi J Med Sci. 2020;27(10): 178-185.

*This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.

مقدمه

رادیکال‌های آزاد و گونه‌های واکنش اکسیژن (Reactive Oxygen Species: ROS)، به‌ویژه سوپراکسید آنیون و رادیکال هیدروکسیل، در بیماری‌های مختلف ریوی نقش دارند (۱). تعامل بین سوپراکسید و نیتریک اکساید به‌طور بالقوه اکسیدان‌های مضر و قوی مانند پراکسی‌نیتريت تولید می‌کند (۲). ریه‌ها به‌دلیل قرار گرفتن مداوم در معرض اکسیژن محیطی و رادیکال‌های آزاد برون‌زا، در معرض آسیب احتمالی ROS ناشی از دود سیگار یا آلاینده‌های هوا هستند. H_2O_2 یک اکسیدان ملایم و نسبتاً پایدار است که به‌طور گسترده‌ای به‌عنوان نشانگر ROS برای ارزیابی پاسخ سلول‌ها به استرس اکسیداتیو استفاده می‌شود (۳) و در طول فرایندهای اکسیداتیو تولید می‌شود (۴). به‌منظور محافظت در مقابل اثرات مضر ROS، سیستم آنتی اکسیدانی در ریه وجود دارد که شامل سوپراکسید دیسموتاز (SOD)، کاتالاز (CAT) و گلووتاتیون پراکسیداز (GPx) می‌باشد. این آنزیم‌ها در بدن ساخته می‌شوند و به‌عنوان آنتی اکسیدان‌های آنزیماتیک نیز شناخته شده‌اند (۵). SOD، سوپراکسید آنیون را به پراکسید هیدروژن (H_2O_2) تبدیل می‌کند و کاتالاز پراکسید هیدروژن را به آب و هیدروژن تبدیل می‌کند (۶). علاوه‌بر آنتی اکسیدان‌های آنزیماتیکی، آنتی اکسیدان‌های دیگری مانند ویتامین‌ها نیز وجود دارند که به‌عنوان آنتی اکسیدان‌های غیرآنزیماتیک شناخته شده‌اند؛ ویتامین D یکی از آن‌ها به‌شمار می‌رود. مطالعات پیشین نشان داده‌اند مصرف غذاهای غنی از آنتی اکسیدان‌ها، مانند ویتامین A و E، با کاهش بیماری‌های مرتبط با ریه ارتباط دارد (۷). ویتامین D، یک هورمون استروئیدی محلول در چربی است که می‌تواند توسط اشعه ماوراءبنفش نور خورشید در زیر پوست تولید شود یا از طریق خوردن غذاهای حاوی این ویتامین تأمین گردد (۸). فقدان ویتامین D منجر به استرس اکسیداتیو خفیف و افزایش پروتئولیز در عضلات می‌شود و بر اساس نتایج این مطالعات، این ویتامین یک آنتی اکسیدان بالقوه شناخته شده است (۹).

عدم فعالیت بدنی یکی از مهم‌ترین مشکلات قرن بیست‌ویکم در سراسر جهان می‌باشد (۱۰). تمرین ورزشی موجب شکل‌گیری ROS می‌شود که به‌عنوان

میانجی‌گر مهم سیگنال‌های فیزیولوژیکی و سازگاری‌های سلولی، مدولاسیون انقباض عضله، تنظیم حفاظت آنتی اکسیدانی و ترمیم آسیب اکسیداتیو عمل می‌کند (۱۱). تمرین هوازی به‌طور موقت تولید ROS را افزایش می‌دهد اما باعث کاهش بیماری‌های مرتبط با استرس اکسیداتیو می‌شود و اجرای منظم تمرین هوازی در بلندمدت، بدن را در مقابل استرس اکسیداتیو محافظت می‌نماید (۱۲). شواهد نشان داده‌اند تمرین ورزشی قادر به افزایش فعالیت آنتی اکسیدانی در قلب، عضله و ریه می‌باشد (۱۳). مطالعات زیادی به بررسی اثر تمرین هوازی بر استرس اکسیداتیو و فعالیت آنتی اکسیدان‌ها پرداخته‌اند (۱۴). که با تناقض در یافته‌ها همراه بوده‌اند. علاوه‌بر این، مطالعات بسیار محدودی بر روی بافت ریه انجام شده است. از این‌رو، در مطالعه حاضر به بررسی اثر تمرین هوازی و ویتامین D بر غلظت SOD و CAT بافت ریه رت‌های قرارگرفته در معرض آب اکسیژنه پرداخته شده است.

روش کار

در یک کارآزمایی تجربی، ۳۰ سر رت نر نژاد ویستار بالغ با وزن 220 ± 20 گرم و سن ۸ تا ۱۰ هفته، از مرکز حیوانات دانشگاه شیراز تهیه شدند. همه رت‌ها در قفس‌های پلی‌کربنات (۵ موش در هر قفس) در دمای 22 ± 2 درجه سانتی‌گراد، رطوبت ۵۵ درصد و تحت چرخه روشنایی و تاریکی ۱۲:۱۲ ساعت، بدون محدودیت در آب و غذا نگهداری شدند. همه آزمایش‌های مربوط به حیوانات با توجه به دستورالعمل اخلاقی و مجوز معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کرمان انجام شد. رت‌ها به‌مدت دو هفته پیش از شروع پروتکل با محیط سازگار شدند و سپس به‌طور تصادفی به پنج گروه و هر گروه ۶ سر تقسیم شدند: گروه آب اکسیژنه، گروه آب اکسیژنه + ویتامین، گروه آب اکسیژنه + تمرین هوازی + ویتامین. گروه‌های دارای تمرین هوازی به‌مدت ۱۰ روز با دویدن بر روی تردمیل آشنا شدند. این مطالعه دارای کد کمیته اخلاق IR.KMU.REC.1396.1562 از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان کرمان، مرکز تحقیقات

و فناوری می‌باشد.

القاء استرس اکسیداتیو: همه رت‌ها، سه بار در هفته و در روزهای زوج، به میزان ۰/۱ میلی گرم به‌زای هر کیلوگرم از وزن بدن، به‌صورت درون‌صفافی با آب‌اکسیژنه (شرکت مرک، آلمان) تزریق شدند (۱۳).

پروتکل تمرین هوازی: رت‌های دارای تمرین هوازی به‌صورت روزانه و به‌مدت ۸ هفته بر روی تردمیل دویدند. در هفته اول، رت‌ها با سرعت ۸ متر بر دقیقه و شیب ۱۰ درجه، به‌مدت ۳۰ دقیقه تمرین کردند. در هفته دوم، تمرین با سرعت ۱۲ متر بر دقیقه با همان شیب و زمان ادامه یافت. در هفته سوم، سرعت به ۱۶ متر بر دقیقه افزایش یافت و مدت تمرین نیز به ۴۵ دقیقه رسید. در هفته چهارم، تمرین با سرعت ۲۰ متر بر دقیقه و شیب مشابه، به‌مدت ۴۵ دقیقه انجام شد. در هفته‌های پنجم تا هشتم، رت‌ها با سرعت ۲۰ متر بر دقیقه و زاویه ۱۰ درجه، به‌مدت ۶۰ دقیقه در روز تمرین داده شدند (۹).

ویتامین D: از ویتامین D با نام تجاری DITHRECOL از شرکت کاسپین ویتامین با غلظت ۳۰۰۰۰۰ میکروواحد بر میلی‌لیتر به شکل تزریق درون‌صفافی استفاده شد. جهت رسیدن به دوز مناسب تزریق از نورمال سالین برای رقیق کردن و از دی‌متیل سولفوکساید جهت حل کردن ویتامین D در سالین استفاده شد. تیمار با ویتامین D در گروه‌های دارای مداخله ویتامین D3 شامل تزریق روزانه ی درون‌صفافی ۱ میکروگرم ویتامین D (۱۵) به مدت ۸ هفته بود.

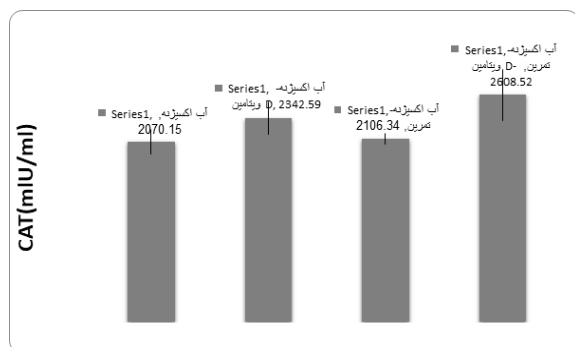
قربانی نمودن و بافت برداری: بعد از ۱۲ ساعت گرسنگی و ۲۴ ساعت پس از آخرین جلسه تمرین هوازی، رت‌ها با استنشاق کلروفورم بیهوش و سپس قربانی شدند. ریه‌ها به دقت جدا و بلافاصله در ازت مایع غوطه‌ور و منجمد شدند و برای آزمایشات بعدی در دمای -۷۵ درجه سانتی‌گراد نگهداری شدند.

سنجش CAT و SOD: میزان غلظت CAT و

SOD در مایع رویی با استفاده از کیت‌های الایزای ساخت شرکت CUSABIO اندازه‌گیری شد. ابتدا طبیعی بودن داده‌ها توسط کلموگروف اسمیرنف تایید شد. جهت تعیین اثر تمرین هوازی و ویتامین D به تنهایی و اثر تعاملی تمرین و ویتامین D بر متغیر CAT و SOD از تحلیل واریانس دو راهه استفاده شد. در صورت مشاهده تفاوت، از آزمون پیگیری بن فرونی برای پیدا نمودن محل تفاوت استفاده شد. سطح معنی داری نیز برای تمام محاسبات ($P < 0.05$) در نظر گرفته شده است. تمام محاسبات آماری با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۴ انجام شد.

یافته‌ها

نتایج به دست آمده از آزمون تحلیل واریانس دوره‌ها نشان داد، تمرین ($F = 1/24, p = 0/297, \mu = 0/135$) و ویتامین D ($F = 0/72, p = 0/421, \mu = 0/083$) به تنهایی اثر معنی داری بر غلظت CAT ندارند اما تعامل تمرین و ویتامین D اثر معنی‌داری بر غلظت CAT داشت ($F = 8/18, p = 0/021, \mu = 0/506$). نتایج آزمون بن فرونی نشان داد غلظت CAT در گروه تمرین + ویتامین D به طور معنی‌داری بیشتر از گروه کنترل است ($P = 0.021$) (شکل ۱).

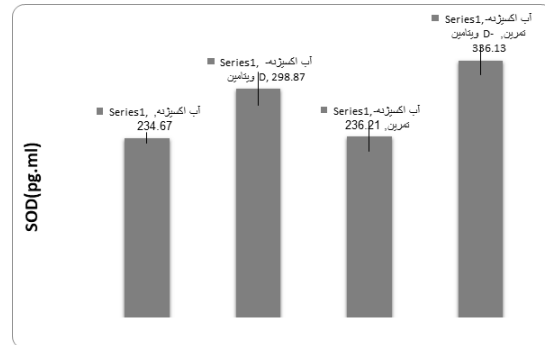

شکل ۱- غلظت CAT در گروه‌های مورد مطالعه

همچنین نتایج آزمون تحلیل واریانس دوره‌ها نشان داد، تمرین ($F = 2/43, p = 0/158, \mu = 0/233$) و ویتامین D ($F = 2/05, p = 0/189, \mu = 0/205$) به تنهایی اثر معنی داری بر غلظت SOD ندارند اما تعامل تمرین و ویتامین D اثر معنی‌داری بر غلظت SOD داشت ($F = 43/46, p = 0/0001, \mu = 0/845$). نتایج آزمون بن

افزایش غیرمعنی‌دار آن‌ها در مقایسه با گروه آب اکسیژنه شد (۱۶). پژوهشگران گزارش کرده‌اند که بعد از ورزش، میزان تولید ROS در بافت‌های مختلف افزایش می‌یابد (۱۷) و موجب آسیب اکسایشی در مناطق فعال می‌شود (۱۸). آنزیم‌های ضد اکسایشی مانند SOD و CAT اولین خط دفاعی در برابر حمله انواع رادیکال‌های فعال اکسیژن هستند (۱۹). همان‌گونه که ذکر شد، هر یک از ترکیبات آنتی‌اکسیدانی نقش منحصربه‌فردی دارند که عملکرد یکدیگر را تکمیل می‌کنند. فعالیت‌های ورزشی از یک‌سو با افزایش فشار اکسایشی، احتمال تشکیل رادیکال‌های آزاد مضر را افزایش می‌دهند و از سوی دیگر، با القای آنزیم‌های ضد اکسایشی موجب کاهش این رادیکال‌های آزاد می‌شوند. این اثر متقابل، با توجه به سازگاری تدریجی بافت‌های مختلف بدن با فعالیت ورزشی، شکل می‌گیرد (۲۰). پژوهش روه (Roh) و همکاران (۲۰۱۷)، بر روی ورزشکاران حرفه‌ای، بعد از ۱۰ روز پروتکل تمرین تناوبی، افزایش معنی‌داری در سطح MDA مشاهده شد ولی تفاوت معناداری در میزان GPx، CAT و SOD مشاهده نشد (۱۱) که هم‌راستا با نتایج ما می‌باشد. اگرچه افزایش فاکتورهای آنتی‌اکسیدانی در گروه‌های تمرین هوازی به‌تنهایی در مطالعه‌ی حاضر از نظر آماری معنی‌دار نبود، اما از نظر فیزیولوژیکی ارزشمند است. به نظر می‌رسد تولید مکرر رادیکال‌های آزاد ناشی از ایسکمی و انتشار مجدد خون در مناطقی که در اثر این نوع فعالیت‌های ورزشی ایجاد می‌شود، در بهبود نیم‌رخ آنتی‌اکسیدانی نقش مؤثری داشته باشد (۲۱). اسچالتن (Scholten) و همکاران (۲۰۱۵) به بررسی اثر ویتامین D و ترکیب ویتامین D با تمرینات با شدت فزاینده بر مارکرهای استرس اکسیداتیو و آنتی‌اکسیدانی مردان پرداختند. نتایج کاهش معنی‌دار TAC را نشان داد درحالی‌که فعالیت SOD، MDA و پروتئین کربونیل تغییرات معنی‌داری نشان ندادند (۱۸). مطالعه‌ای افزایش ظرفیت آنتی‌اکسیدانی را پس از مصرف ویتامین D3 نشان داده است (۲۲). ویتامین D3، پراکسیداسیون لیپیدی را کاهش می‌دهد و فعالیت SOD را در موش‌ها افزایش می‌دهد (۲۳). در مطالعه‌ای دیگر بیان

فرونی نشان داد غلظت SOD در گروه تمرین + ویتامین D به طور معنی‌داری بیشتر از گروه کنترل است ($P=0.001$) (شکل ۲).

شکل ۲- غلظت SOD در گروه‌های مورد مطالعه

بحث

در مطالعه حاضر، اثر ترکیب تمرین هوازی و ویتامین D بر غلظت آنزیم‌های آنتی‌اکسیدانی CAT و SOD در بافت ریه رت‌های قرارگرفته در معرض آب اکسیژنه مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد غلظت CAT و SOD در گروه تمرین هوازی و گروه ویتامین D نسبت به گروه کنترل دریافت‌کننده آب اکسیژنه افزایش یافت، اما این افزایش از نظر آماری معنی‌دار نبود. درحالی‌که، تعامل تمرین هوازی و ویتامین D در مقایسه با گروه کنترل آب اکسیژنه، منجر به افزایش معنی‌دار غلظت آنزیم‌های CAT و SOD شد. القای H_2O_2 به‌عنوان یکی از مدل‌های استاندارد القای استرس اکسیداتیو در نظر گرفته می‌شود. گونه‌های واکنشی اکسیژن (ROS) مانند H_2O_2 در طول متابولیسم طبیعی سلول تولید می‌شوند و نقش مهمی در مسیرهای سیگنالینگ سلولی ایفا می‌کنند. علاوه بر این، H_2O_2 برونزا باعث عدم تعادل بین تولید و حذف ROS نسبت به شرایط پیش اکسیداتیو می‌شود که اغلب به عنوان استرس اکسیداتیو تعریف می‌شود (۱۵). جهت جلوگیری از عوارض بیان شده، H_2O_2 باید از طریق بکارگیری آنزیم‌هایی مانند SOD، کاتالاز و پراکسیدازها به‌خصوص گلوکاتایون پراکسیدازها سریعاً حذف شود. طبق نتایج مطالعه‌ی حاضر، تمرین هوازی و ویتامین D به‌تنهایی تأثیر معنی‌داری بر غلظت SOD و CAT نداشتند اما موجب

و بدین وسیله از گروه فیزیولوژی دانشگاه علوم پزشکی کرمان و عزیزی که در اجرای پژوهش همکاری داشتند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

References

1. Ho JC, Chan-Yeung M, Ho SP, Mak JC, Ip MS, Ooi GC, et al. Disturbance of systemic antioxidant profile in nonsmall cell lung carcinoma. *Eur Respir J*. 2007;29(2):273-8.
 2. Patel RP, Levenon A, Crawford JH, Darley-Usmar VM. Mechanisms of the pro- and anti-oxidant actions of nitric oxide in atherosclerosis. *Cardiovasc Res*. 2000;47(3):465-74.
 3. Granger DN, Kvietys PR. Reperfusion injury and reactive oxygen species: The evolution of a concept. *Redox Biol*. 2015;6:524-551.
 4. Dvoráková M, Sívonová M, Trebatická J, Skodáček I, Waczuliková I, Muchová J, et al. The effect of polyphenolic extract from pine bark, Pycnogenol on the level of glutathione in children suffering from attention deficit hyperactivity disorder (ADHD). *Redox Rep*. 2006;11(4):163-72.
 5. Kawamura T, Muraoka I. Exercise-Induced Oxidative Stress and the Effects of Antioxidant Intake from a Physiological Viewpoint. *Antioxidants (Basel)*. 2018;7(9):119.
 6. Majid MS, Ahmad HS, Bizhan H, Hosein HZM, Mohammad A. The effect of vitamin D supplement on the score and quality of sleep in 20-50 year-old people with sleep disorders compared with control group. *Nutr Neurosci*. 2018;21(7):511-519.
 7. Bhat M, Ismail A. Vitamin D treatment protects against and reverses oxidative stress induced muscle proteolysis. *J Steroid Biochem Mol Biol*. 2015;152:171-9.
 8. de Sousa CV, Sales MM, Rosa TS, Lewis JE, de Andrade RV, Simões HG. The Antioxidant Effect of Exercise: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Sports Med*. 2017;47(2):277-293.
 9. Husain K, Hazelrigg SR. Oxidative injury due to chronic nitric oxide synthase inhibition in rat: effect of regular exercise on the heart. *Biochim Biophys Acta*. 2002;1587(1):75-82.
 10. da Cunha MJ, da Cunha AA, Ferreira GK, Baladão ME, Savio LE, Reichel CL, Kessler A, Netto CA, Wyse AT. The effect of exercise on the oxidative stress induced by experimental lung injury. *Life Sci*. 2013;92(3):218-27.
 11. Roh HT, So WY. The effects of aerobic exercise training on oxidant-antioxidant balance, neurotrophic factor levels, and blood-brain barrier function in obese and non-obese men. *J Sport Health Sci*.
- شده است که مصرف ویتامین D موجب کاهش مارکرهای استرس اکسیداتیو مانند MDA می‌شود و از طرفی موجب افزایش فعالیت SOD و CAT می‌گردد (۱۵). پففر (Pfeffer) و همکاران (۲۰۱۸) به بررسی اثر ویتامین D بر پاسخ‌های التهابی و استرس اکسیداتیو سلول‌های اپیتلیال مسیر هوایی پرداختند. نتایج نشان داد ویتامین D موجب کاهش پاسخ التهابی، استرس اکسیداتیو و در نهایت بهبود وضعیت آنتی اکسیدانی شده است (۲۲). با توجه به اثر معنی‌دار تعامل تمرین هوازی و ویتامین D3، احتمالاً مکانیسمی که باعث افزایش SOD و CAT در بافت ریه شده است مربوط به (Nuclear factor erythroid 2 (NF-E2)-related (Nrf2: factor 2) (فاکتور رونویسی هسته ای اریثروئید مرتبط با فاکتور ۲) باشد. Nrf2 از طریق اتصال به عناصر آنتی اکسیدانی (Antioxidant responsive element : ARE)، ROS را کنترل نموده و موجب افزایش SOD و CAT می‌شود (۱۷). ترکیب ویتامین D3 و تمرین هوازی بیان Nrf2 در بافت ریه را افزایش داده‌اند و همچنین احتمالاً به کاهش بیان keap1 منجر شده است (۸) و از این طریق موجب افزایش معنی دار SOD و CAT شده است (۱۱).
- از محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به عدم اندازه گیری غلظت ROS و TAC در بافت ریه اشاره کرد. در نهایت با توجه به افزایش آلودگی هوا در جوامع مختلف و استرس اکسیداتیو و بیماری‌های ناشی از آن در بافت ریه، بررسی اثر تعامل اجرای تمرین هوازی و ویتامین D3 بر آپوپتوز در بافت ریه پیشنهاد می‌گردد.

نتیجه گیری

تعامل تمرین هوازی و ویتامین D موجب افزایش معنی‌دار غلظت SOD و CAT شد و نشان‌دهنده‌ی موثر بودن تمرین هوازی و مکمل ویتامین D3 در مقایسه با بی‌حرکی بر بهبود آنتی‌اکسیدان‌ها در بافت ریه می‌باشد.

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر برگرفته از بخشی از رساله دکتری با گرایش فیزیولوژی ورزشی قلب و عروق و تنفس می‌باشد

2017;6(4):447-453.

12. Bar-Shai M, Carmeli E, Ljubuncic P, Reznick AZ. Exercise and immobilization in aging animals: the involvement of oxidative stress and NF-kappaB activation. *Free Radic Biol Med.* 2008;44(2):202-14.

13. Radák Z, Sasvári M, Nyakas C, Pucsok J, Nakamoto H, Goto S. Exercise preconditioning against hydrogen peroxide-induced oxidative damage in proteins of rat myocardium. *Arch Biochem Biophys.* 2000;376(2):248-51.

14. Li SF, Liu HX, Zhang YB, Yan YC, Li YP. The protective effects of alpha-ketoacids against oxidative stress on rat spermatozoa in vitro. *Asian J Androl.* 2010;12(2):247-56.

15. Halder SK, Sharan C, Al-Hendy A. 1,25-dihydroxyvitamin D3 treatment shrinks uterine leiomyoma tumors in the Eker rat model. *Biol Reprod.* 2012;86(4):116.

16. Quincozes-Santos A, Bobermin LD, Latini A, Wajner M, Souza DO, Gonçalves CA, Gottfried C. Resveratrol protects C6 astrocyte cell line against hydrogen peroxide-induced oxidative stress through heme oxygenase 1. *PLoS One.* 2013;8(5):e64372.

17. Radak Z, Chung HY, Goto S. Systemic adaptation to oxidative challenge induced by regular exercise. *Free Radic Biol Med.* 2008;44(2):153-9.

18. Scholten SD, Sergeev IN, Song Q, Birger CB. Effects of vitamin D and quercetin, alone and in combination, on cardiorespiratory fitness and muscle function in physically active male adults. *Open Access J Sports Med.* 2015;6:229-39.

19. Asemi Z, Samimi M, Tabassi Z, Shakeri H, Esmailzadeh A. Vitamin D supplementation affects serum high-sensitivity C-reactive protein, insulin resistance, and biomarkers of oxidative stress in pregnant women. *J Nutr.* 2013;143(9):1432-8.

20. Zhong W, Gu B, Gu Y, Groome LJ, Sun J, Wang Y. Activation of vitamin D receptor promotes VEGF and CuZn-SOD expression in endothelial cells. *J Steroid Biochem Mol Biol.* 2014;140:56-62.

21. Izquierdo MJ, Cavia M, Muñoz P, de Francisco AL, Arias M, Santos J, Abaigar P. Paricalcitol reduces oxidative stress and inflammation in hemodialysis patients. *BMC Nephrol.* 2012;13:159.

22. Pfeffer PE, Lu H, Mann EH, Chen YH, Ho TR, Cousins DJ, et al. Effects of vitamin D on inflammatory and oxidative stress responses of human bronchial epithelial cells exposed to particulate matter. *PLoS One.* 2018;13(8):e0200040.

23. Kobayashi M, Yamamoto M. Molecular mechanisms activating the Nrf2-Keap1 pathway of antioxidant gene regulation. *Antioxid Redox Signal.* 2005;7(3-4):385-94.